

Dr. Pastinszky, I., Dr. Rác, I.:

HAUTVERÄNDERUNGEN BEI INNEREN KRANKHEITEN

(VEB Verlag Volk und Gesundheit, Berlin-Jena. 1965.)

1128 old., 403 ábra, vászonkötés 256,— MDN

A monográfia magyar kiadása lényegesen kisebb terjedelemben, 1959-ben jelent meg. Mostani formájában még inkább tükrözi a szerzők arra irányuló törekvését, hogy szembehelyezkedve a dermatológia hagyományos tárgyalási módjával, a bőrelváltozásokat nem mint *sui generis* megbetegedéseket mutassák be, hanem mögöttük mélyebb pathogenetikai kapcsolatokat keressenek. Nyilvánvaló, hogy a dermatológiai semeiológia ilyen értelmezése nem egyenlő a bőrgyógyászatnak, mint önálló orvostudományi szaknak, a beolvasztásával a határterületi szakmák, főképpen a belgyógyászat kereteibe. Az olvasó benyomása inkább az, hogy a szerzők fölényes biztonságu tájékozottsága a hatalmas anyagban, párosulva a kiváló szintetizáló készséggel, alkalmas megnyilvánulási formára talált a monográfiában annak érdekében, hogy számos szakterület részére hasznosítható módon tegye hozzáférhetővé a dermatológia válogatott fejezeteit. Ebben az értelemben a munka túlnő a címében meghatározott kereteken, mivel a tulajdonképpeni „belgyógyászati” betegségeken kívül traumatológiai, nőgyógyászati, neuroendokrinológiai, pszichiátriai, onkológiai, sugárbiológiai, gerontológiai, toxikológiai, reumatológiai, stomatológiai stb. anyagot is bőségesen tárgyal. Sőt, olyan fejezetei is vannak amelyek kívül esnek a „betegség” fogalomkörén, pl. a pubertás, a menstruáció, a menopauza stb. Az ilyen kérdéscsoportok kiemelése, pl. a szív-érbetegségekkel vagy az endokrin zavarokkal azonos szintű fejezetekbe való sorolása kétségtől gyanakori célból történt, ugyanakkor elkerülhetetlenül növelte a munka heterogenitását. Ennek következménye, hogy némely fejezet, pl. mindjárt az első, szorosán a belgyógyászati diagnosztikai kézikönyvek felosztását követi, ahol a vezető tünet a legtöbbször nem dermatológiai, máskor pl. a tüdőtuberkulózis esetében, pedig talán túlzott részletességgel időzik az egyébként kevésbé körjelző bőrtüneteknél. Természetes, hogy a bőrtünetek értékelése nem lehet minden betegségre nézve egyértelmű, minthogy igen sokszor nem specifikus reakcióval áll szemben az orvos. Érzésünk szerint nem is az a könyv célja, hogy a rengeteg lehetőség között való csalhatatlan eligazodásra a bőrtünetek csoportosítása révén biztos receptet adjon. Nagy érdeme, hogy kellő hangsúlyt kap a diagnosztikában indokolatlanul elhanyagolt *inspectio-palpatio*, tehát a fizikális vizsgálatnak az a része, ahol az orvos egyéni intuíciója még érvényesülhet. Azzal, hogy a monográfia szerzői rámutatnak a külső tünetek differenciál-diagnosztikai szerepére, korántsem ezek kizárólagosságát hirdetik, azonban önkéntelenül is harcolnak az orvosi diagnosztikai tevékenység mindinkább elharapózó gépiesedése ellen.

Nem lehet célunk ezen a helyen a 28 fejezet tartalmának ismertetése, vagy akár címeik felsorolása sem, mivel már az eddigiekből is kitűnik, hogy gyakorlatilag az orvostudomány mindazon klinikai vonatkozása helyet kapott bennük, amelynek a bőrelváltozásokhoz köze van. A bőrelváltozás alatt természetesen nemcsak a bőr felszínének vagy függelékeinek, hanem a bőralatti képleteknek, sőt a csontoknak az elváltozásait is felsorolják, ha ezek következménye valamilyen deformálódás. Az enciklopedikus adatbőség mellett ez a funkcionális szemlélet jellemzi a könyv tárgyalási módját, amellyel hasznosan szolgálja a dermatológia kiemelkedését a leíró-morfológiai szakaszából. A fejezetek felépítése jól igazolja ezt a megállapítást, mivel igen fontos részét képezi minden fejezetnek a pathogenezis — néhol túlzottan is — részletes tárgyalása. (Pl. a sugárbetegség bőrtünetei címén összefoglalja a sugárbetegség úgyszólván teljes klinikumát). Éppen a teljességre való törekvés okozhatja azt a nehézséget, hogy az egyes betegségekkel kapcsolatos bőrtünetek nem mindig gyakoriságuk sorrendjében vannak felsorolva, első olvasásra nem emelkedik ki a jellemző tünetcsoport, amely a gyakorlatban hasznosítható lehetne. Ha ezt hibájaként rójuk is fel, sietünk megjegyezni, hogy számtalan érdemét csak kiemeli, ha a könyv hibáit sem hallgatjuk el. Pl. a néhol túlzott részletességet szerencsésen ellensúlyozzák a sok fejezet áttekinthetőségét biztosító táblázatok, vagy az igen gazdag ábra-anyag. Sajnálatos, hogy a más forrásokból átvett ábrák színes reprodukciója már eleve lehetetlen volt, mivel a mindössze két színes ábra technikai kivitele igazolja, hogy érdemes lett volna a szemléletességet ezen az úton is fokozni.

A könyv kiállítása egyébként is magas színvonalról tanúskodik, mind nyomdatechnikai, mind szerkesztői tekintetben. Egyéni szerkesztői felfogás tükröződik abban, hogy az egyes fejezetek irodalmi hivatkozásait a könyv végén, a fejezetek szerinti csoportosításban, egy helyen találjuk. Valószínűleg objektív oka van annak, hogy a vezérszerzők szerinti betűrendes felsorolást nem valósították meg, így nehéz valamelyik adott szerzőt megtalálni.

A kifogásolt néhány apróság azonban semmit sem von le a monográfia hézagpótló jelentőségéből. Már a magyar kiadás is méltó fogadtatásra talált szakmai körökben, annál inkább várható, hogy a bővített német kiadású formájában a tekintélyes terjedelmű kézikönyv a nemzetközi elismerést szintén kivívja a szerzők számára. Elolvasását nemcsak a határterületek szakorvosai, hanem az általános gyakorlatú orvosok számára is igen hasznosnak tartjuk.

dr. Sántha András orvosalezredes
